



**Vlaamse Toezichtcommissie voor het
elektronische bestuurlijke
gegevensverkeer**

**Beraadslaging VTC nr. 34/2015 van
30 september 2015**

Betreft: Aanvraag tot een tweede verlenging van de machtiging VTC/28/2012 voor het meedelen van persoonsgegevens van leerlingen en studenten door het Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen (AHOVOS) en het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) aan de provinciale steunpunten sociale planning.

I. ELEMENTEN VAN DE AANVRAAG

A. WETTELIJKE, DECRETALE EN REGLEMENTAIRE GRONDSLAGEN

1. De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna: "de VTC");
2. Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het egov-decreet"), inzonderheid de artikelen 8 en 11;
3. Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 betreffende de veiligheidsconsulenten;
4. Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVP");

5. Gelet op het Koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "KB van 13 februari 2001");

B. VERLOOP VAN HET ONDERZOEK

6. Gelet op de aanvraag van enerzijds de Vereniging van de Vlaamse provincies voor de provinciale steunpunten sociale planning (verder: de steunpunten) en anderzijds het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties & Studietoelagen (AHOVOKS) als opvolger van AHOVOS en AgODi (verder ook samen aangeduid als ministerie van Onderwijs en Vorming of OV) ontvangen op 11 september 2015.

7. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van OV, ontvangen op 23 december 2011 en de evaluatie van de beveiliging van de provincies, ontvangen 19 oktober 2012;

8. Gelet op de bespreking van het dossier op de vergadering van de VTC van 30 september 2015;

9. Beslist op 30 september 2015, na beraadslaging, als volgt:

II. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE AANVRAAG

10. Het gaat om de verlenging van de machtiging VTC/28/2012, die al bij machtiging VTC/48/2013 werd verlengd tot 31 december 2015, voor de mededeling van persoonsgegevens van leerlingen (kleuter, lager en secundair onderwijs) en studenten door het ministerie van onderwijs en vorming aan de provinciale steunpunten sociale planning.

11. De provincies ondersteunen de lokale besturen en de welzijnsorganisaties, door het aanbieden van verwerkte data op vraag van de lokale besturen.

12. Er waren twee redenen om een tijdelijke machtiging te verlenen. Ten eerste was er het juridische kader van de provinciale taakstelling dat volop in beweging was. Anderzijds werd gewacht op de operationeel zijn van de Vlaamse dienstenintegrator voor de gevraagde dienstverlening.

13. Het decreet van 31 mei 2013¹ houdende toekenning van bepaalde bevoegdheden aan de provincies in de aangelegenheden vermeld in artikel 5 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen bepaalt de toekomstige opdrachten van de provincies inzake de persoonsgebonden aangelegenheden.

¹ B.S. 21 juni 2013 – inwerkingtreding 1 januari 2014

In artikel 3 van dit decreet wordt bepaald dat het bieden van ondersteuning inzake sociale planning vanaf 1 januari 2014 één van de kerntaken van de provincies is, naast de sociale kaart, het stimuleren van netwerkvorming, en het voeren van een impulsbeleid volgens afspraken in het bestuursakkoord.

14. De provincies stellen dat deze decretale verankering van sociale planning als kerntaak er een sterk juridisch kader werd gecreëerd. De ondersteunende taak ten aanzien van de Vlaamse overheid, de lokale besturen en welzijnsorganisaties wordt hierdoor bevestigd. De continuering van datalevering door het Ministerie van Onderwijs en Vorming is hierin essentieel.

15. Sinds 2013 werd ook de samenwerking met de intermediaire organisatie, CEVI nv, scherper gesteld. Op dit moment is er een bestek uitgeschreven in de provincie Vlaams-Brabant rond de anonimisering, georeferering en de verwerking van fijnmazige gegevens voor het steunpunt sociale planning, dat zowel betrekking heeft op de provinciale als op de interprovinciale data. Hierin werden duidelijke bepalingen opgenomen in verband met de informatieveiligheid, zoals vereist door artikel 16, §1 van de WVP en door de specifieke maatregelen opgelegd door de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer (CBPL). De concrete bepalingen zijn te vinden in de bijlage bij de verlengingsaanvraag. Deze voorwaarden werden opgesteld in overleg met de informatieveiligheidsconsulent van de provincie Vlaams-Brabant, en worden ook onderschreven door alle andere provincies en CEVI nv.

16. Daarnaast is het zo dat, conform de machtigingen VTC/28/2012 en VTC/48/2013, door het Departement vangen wordt door een betekenisloos uniek nummer, geldig binnen slechts één schooljaar, de zogenaamde 'sleutel', en dat CEVI nv slechts instaat voor het georefereren van de adressen voor alle provincies. Op deze manier beschikt CEVI nv op geen enkel moment over essentiële informatie van leerlingen of studenten. Het uniform georefereren in alle gegevensbestanden die de steunpunten extern betrekken is belangrijk. Uitbesteding van analoge verwerkingen bij verschillende derden verhoogt de kans op inconsistenties.

17. De aanvragers wijzen er nu zoals ook reeds bij de eerste verlenging op dat de mogelijkheid van georeferering door de Vlaamse Dienstenintegrator niet gegarandeerd is en dat de kostprijs het werkingsbudget van de interprovinciale werkgroep sociale planning zal overschrijden².

18. Ze bepleiten dat zowel in het juridische kader als in de samenwerking met CEVI dit jaar meer duidelijkheid werd gecreëerd en dat de toevoer van onderwijsgegevens essentieel blijft in het kader van de provinciale taakstelling.

² Zie aanvraag verlenging.

III. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

19. Pro memorie worden de voor deze aanvraag meest relevante elementen uit de verleende machtigingen nog eens kort overlopen.

20. De machtiging werd verleend voor de volgende specifieke doeleinden:

- Om het mogelijk te maken die data te kruisen die nodig zijn om op de vragen van de besturen te antwoorden.
- Om in staat te zijn de data te aggregeren naar verschillende geografische niveaus, die in de tijd anders afgebakend kunnen worden.
- Om data van het departement onderwijs te koppelen aan andere databronnen (in de mate dat er hiervoor ook toelating is van de andere dataleveranciers en de andere bevoegde instanties).

21. Er werd uitdrukkelijk gesteld dat het niet de bedoeling is om een leerlingenvolgsysteem op te zetten. De schoolloopbaan van een individuele leerling of student is niet van belang voor de steunpunten, wel de onderwijssituatie van een groep leerlingen/studenten in een bepaalde geografische omschrijving.

22. Aangezien het om statistische verwerking gaat, werd nagegaan worden of de voorgestelde manier van werken conform is met de bepalingen van het KB van 13 februari 2001.

23. Hierbij was van belang dat het alleen om gegevens afkomstig van OV gaat (er wordt niet gekoppeld met gegevens afkomstig uit andere bronnen) en dat de gegevens gecodeerd worden (artikel 9 van het KB³). In het andere geval, dus wanneer steunpunten ook van andere instanties⁴ binnen de Vlaamse Overheid persoonsgegevens zouden krijgen en koppelen met deze die ze van OV gaan ontvangen, is artikel 10 van het KB⁵ van toepassing en moet de

³ "Art. 9. Ingeval de verantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens verzameld voor bepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden deze persoonsgegevens aan een derde meedeelt met het oog op een latere verwerking voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden, worden die persoonsgegevens voorafgaand aan die mededeling gecodeerd door de verantwoordelijke voor de verwerking of door een intermediaire organisatie.

In dit laatste geval wordt de intermediaire organisatie beschouwd als een verwerker in de zin van artikel 1, § 5, van de wet."

⁴ O.a. de VDAB.

⁵ "Art. 10. Ingeval verscheidene verantwoordelijken voor verwerkingen van persoonsgegevens verzameld voor bepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden aan dezelfde derde(n) persoonsgegevens meedelen met het oog op de latere verwerking ervan voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden, worden die persoonsgegevens voorafgaand aan die mededeling gecodeerd door een intermediaire organisatie.

In dit geval wordt de intermediaire organisatie beschouwd als een verantwoordelijke voor de verwerking in de zin van artikel 1, § 4, van de wet."

codering gebeuren door een intermediaire organisatie⁶ die onafhankelijk is⁷ van de verantwoordelijke voor de latere verwerking, zijnde de steunpunten, en dat is CEVI nv in dit geval niet aangezien deze werkt in opdracht en onder toezicht van de steunpunten.

24. Het is dan vereist dat de diensten van de Vlaamse Overheid zelf een intermediaire organisatie aanduiden om de persoonsgegevens te coderen alvorens ze aan de steunpunten of de verwerker die de steunpunten inschakelen worden bezorgd. Daarvoor werden gesprekken opgestart met de Vlaamse Dienstenintegrator. In afwachting van dit onderzoek werd gezocht naar een tijdelijke oplossing.

25. De tijdelijke machtiging werd dan verleend om de persoonsgegevens uit te wisselen zonder intermediair, met uitzondering van het adresgegevens. Concreet heeft OV voor drie schooljaren de gegevens van de leerlingen en studenten rechtstreeks doorgeven aan de steunpunten sociale planning, echter zonder rijksregisternummer of adres. OV heeft wel een uniek nummer toegekend per individu. Daarnaast geeft OV datzelfde unieke nummer, samen met het adres door aan CEVI nv. CEVI nv zal het adres georefereren (toekennen van een bouwbloknummer en statistische sectorcode, met het bouwblok als kleinste niveau) en het unieke nummer samen met het geanonimiseerde adres doorsturen naar de steunpunten sociale planning. Deze werkwijze werd gekozen omdat op deze wijze CEVI nv als intermediair op geen enkel moment beschikt over essentiële informatie van leerlingen of studenten. Deze tijdelijke werkwijze liet niet toe dat gegevens van personen over verschillende jaren of van verschillende dataleveranciers met elkaar verbonden worden⁸.

26. De vraag stelt zich nu voor een tweede maal of deze tijdelijke oplossing mag behouden blijven en hoe lang.

27. De oorspronkelijke machtiging werd aangevraagd voor de periode tot de Vlaamse Dienstenintegrator (VDI) operationeel is voor de gevraagde dienstverlening.

28. De VTC is van oordeel dat de machtiging kan verlengd worden op grond van volgende overwegingen: ten eerste is er inderdaad meer duidelijkheid over de bevoegdheid van de provinciale steunpunten en ten tweede lijkt de inschakeling van de VDI moeilijk te verwezenlijken. Zolang de gevraagde gegevens niet gekoppeld worden met gegevens uit ander bronnen is de tussenkomst van een onafhankelijke intermediair echter niet reglementair vereist.

⁶ In artikel 1,6° van het KB als volgt gedefinieerd:

"de natuurlijke persoon, de rechtspersoon, de feitelijke vereniging of de openbare overheid, andere dan de verantwoordelijke voor de verwerking van de niet-gecodeerde gegevens, die voornoemde gegevens codeert."

⁷ Artikel 11 van het KB eist dat de intermediaire organisatie onafhankelijk is van de verantwoordelijke voor de latere verwerking, zijnde de steunpunten:

"Art. 11. De intermediaire organisatie is onafhankelijk van de verantwoordelijke voor de latere verwerking van de persoonsgegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden."

⁸ De schematische voorstelling is terug te vinden in bijlage I bij de oorspronkelijke aanvraag.

De VTC is bovendien van oordeel dat, indien beide oplossingen dezelfde garanties bieden voor de vrijwaring van de privacyaspecten, maar de kostprijs zeer verschillend is, het gerechtvaardigd is de goedkoopste oplossing te verkiezen.

29. Er werden sinds de verlenging van de machtiging geen gesprekken meer gevoerd door de Vlaamse Dienstenintegrator met de steunpunten sociale planning, dus de situatie is identiek aan de situatie op het moment van de eerste verlenging van de machtiging.

30. De Vlaamse dienstenintegrator heeft bij mail van 23 september 2015 meegedeeld dat er geen producten op het MAGDA-platform zijn die enerzijds de georeferering kunnen uitvoeren in het concept van statistisch bouwblok, en dat er ook geen mogelijkheid is om deze opdracht uit te voeren aan de vooropgestelde prijs. De Vlaamse dienstenintegrator stelt voor om de bestaande werkwijze te bestendigen.

31. De VTC kan hiermee akkoord gaan zolang er niet gekoppeld wordt met andere bronnen.

IV. BESLUIT

32. De VTC verlengt voor een onbeperkte termijn de machtiging VTC/28/2012 aan AHOVOS, nu AHOVOKS, en AgODi om de gevraagde persoonsgegevens van de leerlingen en studenten mee te delen aan de provinciale steunpunten sociale planning voor de doeleinden, vermeld in randnummer 24 van de vermelde machtiging, onder de voorwaarden en modaliteiten vermeld in deze machtiging, met name dat

1° OV de gegevens van de leerlingen en studenten rechtstreeks zal doorgeven aan de steunpunten sociale planning, echter zonder rijksregisternummer of adres, dat OV een uniek nummer toekent per individu en dat OV datzelfde unieke nummer, samen met het adres doorgeeft aan CEVI nv waarbij CEVI nv zal het adres georefereren (toekennen van een bouwbloknummer en statistische sectorcode, met het bouwblok als kleinste niveau) en het unieke nummer samen met het geanonimiseerde adres zal doorsturen naar de steunpunten sociale planning;

2° de gegevens niet gekoppeld worden aan gegevens afkomstig uit andere bronnen.

33. De VTC behoudt zich het recht voor om de aanvraag opnieuw te evalueren als er andere mogelijkheden zijn voor de inschakeling van een onafhankelijke intermediair.

34. OV en de steunpunten passen de informatie voor de betrokkenen op hun respectieve website aan conform deze beraadslaging.

De Voorzitter,
Willem Debeuckelaere